

رواج یورو در بازارهای جهانی و کشورهای منطقه یورو

اشاره:

از ابتدای سال ۲۰۰۲ میلادی، اسکناس‌ها و مسکوکات یورو در کشورهای منطقه یورو (اعضای پیمان اتحاد پولی و مالی اروپا) و در میان مردم رواج یافت و مرحله جدید یکپارچگی اقتصادی در این کشورها آغاز شد.

با وجود آنکه نزدیک به دو سال است که یورو در محاسبات بانکی و اقتصادی اروپا وارد شده، اما رواج اسکناس‌های یورو در بین مردم، اتحاد پولی اروپا را عینیت می‌بخشد. کشورهای منطقه یورو به ویژه آلمان و فرانسه از ماهها پیش اقدامات لازم برای انتشار و رواج یورو را به عمل آورده‌اند.

با وجود نگرانی مردم در این منطقه از جهان نسبت به سطح قیمت‌ها و افزایش میزان تورم، بانک مرکزی اروپا با تعیین نرخ‌های ثابت برابری پول‌های ملی کشورهای عضو با یورو و تبدیل آنها، اثرگذاری بر نرخ بهره و... آمادگی خود را برای رویارویی با نگرانی‌های موجود اعلام کرده است.

نشریه «بزنس‌ویک» در شماره اخیر در مقاله‌ای نگرانی‌ها، پرسش‌ها، اوضاع اقتصادی و پیش‌بینی کارشناسان در خصوص رواج یورو را به رشته تحریر درآورده است. با توجه به جذابیت‌های این مقاله در پاسخگویی به شماری از پرسش‌های مطرح در خصوص یورو به ویژه برای دست‌اندرکاران تجارت با منطقه یورو، اقدام به برگردان و تلخیص این مقاله و انتشار آن در شماره جدید نشریه «بررسی‌های بازرگانی» نموده‌ایم. امید آنکه این مقاله بتواند به پرسش‌های خوانندگان در خصوص رواج یورو تا حدودی پاسخ دهد.

بیش از ۱۴ میلیارد قطعه اسکناس یورو و ۵۰ میلیارد مسکوک یورو منتشر شد تا رواج یورو به عنوان پول واحد اروپایی از ابتدای سال ۲۰۰۲ در ۱۲ کشور عضو منطقه یورو به حقیقت پیوندد.	رواج یورو را در روزهای پایانی سال ۲۰۰۱ پیدا کردند و میلیاردها یورو صرف این قضیه شد. یورو از ابتدای سال نوی میلادی پول رایج در دست‌های ۳۰۰ میلیون اروپایی شده است. اتریش، بلژیک، فنلاند، فرانسه، آلمان، یونان، ایرلند، ایتالیا، لوکزامبورگ، هلند، پرتغال و اسپانیا	رواج یورو را آغاز کردند و پول‌های رایج این کشورها از ۱۵ ژانویه با یورو تعویض شد و از اول ماه مارس، پول‌های قدیمی از گردونه خارج خواهد شد.
دولت‌های اروپایی و فعالان اقتصادی و تجاری، آمادگی پذیرش	«ریم روینزبورگ» رییس بانک مرکزی اروپا اظهار داشت: البته تعویض یورو با پول‌های رایج ۱۲	

در سال ۱۹۹۹ گام بزرگی بود. آنها با اینگونه ادغام‌ها در سال ۱۹۹۹ و اوایل سال ۲۰۰۰ میلادی توانستند به تجهیز منابع و تأمین هزینه‌های مورد نیاز مبادرت ورزند.

موضوع بازار کار در اروپا نیز حایز اهمیت بود. گسترش بیکاری در اروپا خطر بزرگی بود، اما تشویق به پس‌انداز و سرمایه‌گذاری در بازارهای سهام و اوراق بهادار راه حل مناسبی بود که اروپایی‌ها در پیش گرفتند.

مقایسه یورو با پول‌های مشترک که از قبل رواج داشته است

اگر چه اروپا پیش از رواج یورو نیز یک واحد پولی مشترک (اکو) داشته است، اما وضعیت یورو با پول‌های مشترک دیگر نظیر فرانک آفریقایی (CFA) و دلار کشورهای شرق حوزه کاراییب تفاوت دارد.

این پول‌ها متأثر از ارزش فرانک فرانسه و دلار آمریکا می‌باشند و اقتصاد کشورهای پذیرنده آنها، اقتصادهای کوچک و به نسبت فقیری است که قادر نیستند سیاست‌های مالی قوی برای تقویت ارزش این پول‌ها به عمل آورند.

در واقع موجودیت یافتن یورو در اروپا، حاصل یک فرایند پویا است. ۱۱ کشور از اعضای منطقه یورو خود را موظف و متعهد کردند که

گرفته است. از سال ۱۹۹۷ بوندس بانک آلمان با همکاری دولت‌های ایتالیا، اسپانیا و فرانسه تلاش وسیعی را برای عملی ساختن رواج پول مشترک اروپایی به عمل آوردند. کاهش میزان تورم و نرخ‌های بهره از طریق اتخاذ سیاست‌های پولی دنبال شد. در همین حال حفظ رشد و ثبات اقتصادی به ویژه در آینده، همواره مد نظر بوده است.

تا قبل از رواج یورو، بازارهای مالی در شرایط واقعی کار می‌کردند. از زمانی که دول اروپایی تصمیم به حاکمیت یورو در بازارهای اوراق مالی گرفتند، واکنش‌ها آغاز شد. بازارهای مالی تا حدودی شکننده شدند، اما بتدریج رشد کردند و این رشد با فشار بر شاخص‌های اقتصادی رخ داد. در نتیجه شرکت‌های اروپایی و دولت‌ها به شدت به منابع بانک‌ها و سرمایه‌گذاران محلی وابسته شدند تا بتوانند تأمین مالی منابع برای بازارهای مالی بین‌المللی را انجام دهند و این امر به معنای افزایش نقدینگی با هزینه کم بود.

در همین حال مقررات برای سرمایه‌گذاران جهانی تنظیم و اجرا شد. این فرایند با همکاری طرفین و انجام اصلاحات اقتصادی مورد نیاز تحقق پیدا کرد. ادغام شرکت‌های اروپایی با یکدیگر به ویژه شرکت‌های فعال در زمینه مخابرات

کشور، اثرات اقتصادی دربر خواهد داشت و سبب خواهد شد که تولید ناخالص داخلی منطقه یورو ۰/۳ تا ۰/۸ درصد تنزل پیدا کند که ممکن است اقتصاد منطقه را تا حدودی به رکود بکشاند.

اندیشه ایجاد «پول مشترک اروپایی» به چند دهه پیش برمی‌گردد. در سال ۱۹۶۹ میلادی که دلار آمریکا حرف نخست را در اقتصاد جهانی و بازارهای ارز می‌زد، به طور رسمی موضوع ایجاد پول مشترک اروپایی در دستور کار جامعه اقتصادی اروپا قرار گرفت. سپس در سال ۱۹۹۱ در اجلاس سران کشورهای اروپایی در ماستریخت هلند، طرح نهایی برای ایجاد پول مشترک «یورو» ارایه شد.

در سال ۱۹۹۷ می‌بایست مقدمات رواج یورو در سیستم پولی اروپا فراهم می‌شد؛ اما تحقق نیافت. در واقع از سال ۱۹۹۱ «یورو» متولد شد و از ابتدای این سال نرخ برابری یورو با ۱۱ پول رایج منطقه یورو تعیین شد.

نرخ برابری یورو با دراخمای یونان نیز در سال ۲۰۰۱ میلادی تعیین و اعلام شد. امروز یورو در تمام بازارهای مالی جایگاه رسمی خود را یافته است.

رواج یورو در بازارهای پولی و مالی در یک فرایند چندساله صورت

سیاست‌های مالی دشواری را برای حفظ اقتصاد قوی اروپا اتخاذ و اعمال کنند. این سیاست‌ها از سوی بانک مرکزی اروپا (ECB) اتخاذ و اعلام می‌شود. این روند در واقع هشت سال تداوم پیدا کرد و کشورهای یاد شده سیاست‌های این بانک را صرف نظر از سیاست‌های جاری اقتصادی خود، همچنان اجرا کردند. برای بسیاری از مردم یکپارچگی سیاست‌های پولی کشورهای یاد شده، باورنکردنی بود. اما اروپا اکنون پول واحدی دارد، در حالی که زبان اروپاییان و سیاست‌های ملی‌شان متفاوت است. مردم این کشورها حتی دوران بیکاری سختی را تحمل کردند، اما به نظر نمی‌رسد که بانک مرکزی اروپا برای مقابله با بیکاری، نرخ‌های بهره را کاهش دهد. بیکاری در اروپا اغلب ناخواسته است، زیرا زبان‌های متفاوت مردم این منطقه مانع از نقل و انتقال آنها به مرزهای یکدیگر برای یافتن کار می‌شود. در حالی که در آمریکا، بیکاری در میثگان دشوار نیست و جویندگان کار برای یافتن آن برای مثال به ایالت جورجیا می‌روند. برخی ناظران از جمله مارتین فلدستین در سال ۱۹۹۷ پیش‌بینی کرده بود که برآیند تنش‌ها در اروپا به عدم یکپارچگی برای رواج یورو و حتی به جنگ خواهد انجامید. اما در سایه هماهنگی و

هارمونی دولت‌های اروپایی، چنین پیش‌بینی بدبینانه‌ای تحقق نیافت و اتحاد پولی اروپا جامه عمل پوشید.

چرا یورو ضعیف است؟

زمانی که یورو در سال ۱۹۹۹ به بازارهای ارزی روانه شد، ارزش آن برابر با ۱/۱۷ دلار تعیین شد و اینک در حدود ۹۰ سنت امریکایی است. حتی در سال ۲۰۰۱ ارزش هر یورو به ۸۴ سنت نیز تنزل پیدا کرد. اما این کاهش بیشتر به انکار سران اروپایی در نحوه تعیین ارزش و به جریان انداختن یورو برمی‌گردد. یورو ضعیف باقی مانده است، زیرا که بیشتر سرمایه‌گذاری‌ها از اروپا روانه آمریکا شده است تا جاهای دیگر. در خصوص علت این امر، توضیحات متفاوتی ارائه شده است. یکی از علت‌ها آن است که رشد اقتصادی آمریکا در یک دهه گذشته همواره بیش از اروپا بوده است. روند سرمایه‌گذاری‌ها بیشتر متوجه آمریکا شده و سرمایه‌گذاری در این کشور برای سرمایه‌گذاران جذابیت بیشتری داشته است. از اواخر دهه ۱۹۹۰ و نیز اوایل سال ۲۰۰۰ بازار سهام شرکت‌های برخوردار از فناوری پیشرفته در آمریکا رونق داشته و حتی سرمایه‌گذاران اروپایی برای کسب

منافع بیشتر، پول‌های خود را به آن سوی اقیانوس اطلس روانه کردند. اما با تغییر این روند از یک سال پیش تاکنون، به نظر می‌رسد که دورنمای سرمایه‌گذاری در آمریکا به نسبت اروپا وخیم‌تر شده است.

یک توضیح دیگر آن است که اکنون سرمایه‌گذاران بین‌المللی به ویژه اروپایی اعتماد خود به بازارهای سهام را تقسیم کرده‌اند و به بازارهای داخلی در کنار بازارهای بین‌المللی می‌اندیشند. یک توضیح دیگر نیز آن است که اعتماد به ارزش و مقبولیت پول جدید (یورو) آیساً به اندازه دلار آمریکا و پوند انگلیس می‌رسد. اما بانک مرکزی اروپا (ECB) اکنون تلاش دارد که سیاست‌گذاری‌های پولی خود را بازتر (انبساطی‌تر) کند، حتی بیش از فدرال رزرو آمریکا.

چرا دانمارک و سوئد می‌خواهند به یورو بپیوندند؟

نبود پوند انگلیس در حلقه یورو یک پرسش اساسی است. اقتصاد انگلیس دومین یا سومین اقتصاد عمده اروپا پس از آلمان - فرانسه است و نرخ برابری پوند - یورو اهمیت زیادی دارد. تونی بلر، نخست‌وزیر انگلیس، قول داده است که موضوع پیوستن پوند به

برای مصرف‌کنندگان و شرکت‌های تولیدکننده و صنعتی می‌تواند منافع بسیاری داشته باشد. با این حال نوسانات قیمت در کوتاه مدت مشاهده خواهد شد. این تغییرات برای برخی سودمند و برای برخی دیگر زیان‌آور خواهد بود. به همین جهت نگرانی در خصوص فشارهای تورمی وجود دارد. اما هنوز نمی‌توان پیش‌بینی دقیقی از آنچه رخ خواهد داد، ارایه نمود.

پرسش مطرح دیگر آن است که آیا یورو برای بقیه مردم دنیا مفید خواهد بود یا نه؟ باید گفت که پول واحد اقتصاد اروپا را قوی‌تر خواهد ساخت و توانمندی شرکت‌های اروپایی را نسبت به رقبای امریکایشان، بهبود می‌بخشد. منطقه یورو همانند ایالات متحده آمریکا است. اروپا قابلیت رقابت بیشتری خواهد یافت و شهروندان اروپایی نیز از قدرت خرید بیشتری برخوردار خواهند شد و یورو برای سرمایه‌گذاران و حتی بانک‌های مرکزی جذابیت خواهد داشت. اما باید دقت داشت که اقتصاد اروپا به اندازه آمریکا، اقتصادی صادرات‌گرا نیست، با این حال از توانمندی‌های چشمگیری برخوردار است.

نشیب‌های اقتصادی، یکپارچگی اروپا را تقویت می‌کند، اما آیا این کافی است. کمیسیون اروپایی، گروهی از پارلمان اروپا و شورای سران اروپایی، همگی در تلاش هستند. با این حال بانک مرکزی اروپا می‌بایست در خصوص سیاست‌های پولی تصمیم بگیرد.

یک پرسش دیگر نیز مطرح است. بهای مواد غذایی و کالاهای مورد نیاز خانوارها در کشورهای مختلف منطقه یورو چگونه خواهد بود؟ به نظر می‌رسد که قیمت‌ها در تمام این کشورها یکسان نباشد. حتی پس از آنکه یورو به طور کامل رواج پیدا کرد. هزینه کارگر، ارزش‌داری‌ها، مالیات‌ها و ... از یک کشور به کشور دیگر متفاوت خواهد بود. همانگونه که در ایالات متحده آمریکا از یک ایالت به ایالت دیگر فرق دارد. برای مثال در اکتبر ۲۰۰۱ بهای یک گالن بنزین بدون سرب در لس‌آنجلس ۱/۵۰ دلار و در سانفرانسیسکو ۱/۹۱ دلار بود. اما حرکت به سوی یک پول واحد تحت تأثیر قرار می‌گیرد. اگرچه قیمت برای کالاهای گران‌مانند خودرو یا خدمات مالی نظیر بیمه که به آسانی با یک تلفن یا از طریق اینترنت خریداری می‌شود، چندان به سهولت تعیین نخواهد شد، زیرا

یورو را در سال ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۳ میلادی به همه‌پرسی بگذارد. برای انگلیس این پرسش مطرح است که پیوستن به یورو چه آثاری بر روی خدمات مالی خواهد داشت؟ دانمارک نیز در سال ۲۰۰۰ همه‌پرسی در خصوص الحاق به یورو را انجام داده که با ۵۳ درصد رأی مخالف در برابر ۴۷ درصد موافق روبه‌رو شد. نظرخواهی اخیر در انگلیس نیز نشان می‌دهد که ۶۰ درصد با پیوستن به یورو، مخالف هستند. اگر بلر بتواند رأی مثبت در خصوص پیوستن به یورو بگیرد که بیشتر بر حمایت سیاسی شباهت دارد، حاکمیت انگلیس در منطقه یورو تقویت خواهد شد. با این حال تاکنون دانمارک و سوئد که از بدبینان منطقه اسکاندیناوی نسبت به یکپارچگی اروپا بودند، هماهنگی‌هایی را با اتحادیه پولی اروپا به عمل آورده‌اند. اگر اوضاع به نفع یورو پیش رود، آنها به آن ملحق خواهند شد.

از اول ماه مارس ۲۰۰۲، یورو تنها پول در گردش در کشورهای عضو اتحادیه پولی اروپا خواهد بود و در بازارهای مالی فقط یورو مبنای عملیات خواهد بود و در همین حال امکان بروز اختلافات اقتصادی در بین اعضای منطقه یورو وجود دارد. تاکنون فراز و